

τοῦ πολέμου· θέλει δ' ἐξ ὀλοκλήρου διώζειν τὴν μάστιγα ταύτην ἀπὸ τὸν κόσμον εὐθύς ὅταν ἅπαντες ἐγκολπωθῶσι καὶ αἰσθανθῶσι τὰς ἀρχάς του.

“ Πάντα ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς.” ὤνειρεύθη ποτὲ κάνεις ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους τοιοῦτο παράγγελμα; Εἰς ποῖον ἄλλο ἡθικὸν σύστημα εὐρίσκειται τι τόσο φιλάνθρωπον, τόσο ἀπλοῦν, καὶ τόσο περιληπτικόν;

Τί κακὸν ἐπραξεν ὁ Χριστιανισμός; Ὁ Θεῖος Αὐτουργός του ποτὲ δὲν ἐκακοποίησεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου περιήρχето εὐεργετῶν. Ἐνῶ διέβαινε τὸν κόσμον τοῦτον, ἀγαθότητος καὶ ἐλέους ἔργα ἐφώτιζον τὴν ὁδὸν του· τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὴν ὁδὸν τῆς θρησκείας αὐτοῦ χαρακτηρίζουσι. Περιέρχεται εὐεργετοῦσα. Ἐνθαρρύνει πᾶν ὅ,τι ἐράσμιον καὶ ἀξιαγάπητον, κατακρίνει δὲ καὶ κολάζει πᾶν ὅ,τι ἀμαρτωλὸν καὶ κακὸς. Διδάσκει τὸν ἄνθρωπον πόσον εἶναι μεγάλη ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, διακηρύττει τρανώτατα τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, καὶ μᾶς παρακινεῖ νὰ ζητῶμεν τὴν ἀφαιρῶν τῶν ἀμαρτιῶν καὶ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἀναγνώστα, πρὶν ἀποβάλλης τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, σκέψου βαθέως τί μέλλεις νὰ πράξης. Ὑπερβέβαιον εἶναι ὅτι ἄλλη θρησκεία δὲν ἐφάνη ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον τόσο ἀρμοδία νὰ ἀνυψῶι τὸν χαρακτῆρα καὶ νὰ χαλινοῖ τὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ὀδηγῇ αὐτὸν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εὐδαιμονίαν, νὰ τὸν διδάσκη τὸ χρέος καὶ τὸ τέλος του. Ἐπειδὴ ἀσφαλέστερον ὀδηγὸν δὲν ἔχεις ν' ἀντικαταστήσης, διατί ν' ἀποστερήσης καὶ τοῦτου τὴν πλανωμένην ἀνθρωπότητα· διατί νὰ ἐξαιλέψης τὸν ἥλιον τοῦτον ἀπὸ τὸ ἡθικὸν στερέωμα, ἐνῶ λαμπρότερον ἄλλον φωστῆρα δὲν ἔχεις νὰ μᾶς δείξης;

ΤΑ ΝΕΑ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΑ.

ΔΕΝ εἶναι πολὺς ὁ καιρὸς ἀφοῦ Χριστιανοὶ φιλάνθρωποι καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας σπουδαίως διεύθυναν τὴν προσοχὴν εἰς τὴν κατάστασιν τῶν φρενολήπτων. Κατὰ τοὺς προτέρους αἰῶνας, ἐξεωρεῖτο ἡ παραφροσύνη ὡς ἐκ Θεοῦ πεμπόμενη, καὶ πᾶν μέσον ἀνθρώπινον ἐλογίζετο ἀνίσχυρον πρὸς θεραπείαν αὐτῆς· οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουον ἱερά ν ὁ σ ο ν τὸ φρικῶδες πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ· τοιαῦτα δὲ φρονούντες, ἦτον ἐπιμενον νὰ παραμελῶσι τοὺς πασχόντας, καὶ ὀλιγωτάτους ἐξ αὐτῶν νὰ ἰατρεύουσιν.

Ἡ χυδαῖκὴ αὕτη πρόληψις ἐπικρατεῖ ἀκόμη, κατὰ δυστυχίαν, εἰς πολλὰς κοινότητας οὐκ ὀλίγον πεφωτισμένας. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν οὐδ' ἐν Εὐρώπῃ οὐδ' ἐν Ἀμερικῇ ὑπῆρχε κατάλληλον φρενοκομεῖον, ὅπου νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἄθλιοι φρενοβλαβεῖς τὴν ἀπαιτουμένην φιλάνθρωπον περιποίησιν. Ἄν ἡ ἀρρώστια καθίστανεν αὐτοὺς βιαίους καὶ μανιώδεις, ὡς πολλάκις συμβαίνει, ἐφυλάσσοντο κατ' οἶκον ἀλυσιδέτοι, ἢ παρεδίδοντο εἰς τὴν μοναξίαν δυσώδους φυλακῆς, ὅπου σχεδὸν πάντοτε

ὑπερβαρύνοντο τὰ τῆς νόσου αὐτῶν συμπτώματα, μόλις ἀφίνοντα ἐλπῖδα τινὰ ἰάσεως. Ἐκ τῶν πολλῶν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ὅσοι ἐπέμποντο εἰς φυλακὰς καὶ σωφρονιστήρια, μόνον τρεῖς ἢ τέσσαρες ἀνέλαβον εἰς πολυετὲς διάστημα· καὶ τοῦτο μάλιστα, ἐνῶ ἐκ πολυαρίθμων πειραμάτων εἰς τὰ ὀρθῶς διοικουμένα φρενοκομεῖα τρανώως ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ βιαιότατοι καὶ μανιωδέστατοι τῶν φρενολήπτων θεραπεύονται παρ' ὅλους τοὺς λοιποὺς εὐκολώτερον, ὅταν ὀρθῶς αὐτοὺς περιποιῶνται.

Εἶναι τῶντι ἀπορίας ἀξίον μὲ ποίους λόγους ἐπέσθησαν οἱ ἄνθρωποι νὰ καταδικάζωσιν εἰς φυλακισμοὺς καὶ ἀλύσεις, καὶ νὰ μεταχειρίζωνται ὡς ἄγρια θηρία, τοὺς ἀπὸ παραφροσύνην πάσχοντας φίλους καὶ συγγενεῖς των. Διαγωγὴ τόσο ἀπάνθρωπος καὶ σώας φρένας ἠδύνατο νὰ σαλεύσῃ· πόσω δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ διαταράττῃ τὸ πνεῦμα τῶν ἤδη φρενοβλαβῶν! Ἡ καταδυναστεία, λέγει ὁ Σολομὼν, παραλογίζει τὸν σοφόν· βέβαια δὲ τὸν μωρὸν πρέπει νὰ καθιστάνῃ μακρὸν καὶ ἀνίατον.

Σαφῶς εἶναι τὴν σήμερον ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένον, ὅτι εὐκολώτερον θεραπεύεται ἡ παραφροσύνη διὰ κατάλληλου ἰατρικῆς καὶ ἡθικῆς περιθάλψεως, παρ' ἄλλας πολλὰς ἐκ τῶν συνήθων ἀσθενειῶν. Περὶ τούτου οὐδεὶς ἐμπορεῖ μετὰ λόγου ν' ἀμφιβάλλῃ, ὅστις ἤθελε λάβειν τὸν κόπον νὰ θεωρήσῃ τὰ ἤδη γενόμενα πολυπληθῆ πειράματα. Τινὰς δ' ἀπὸ τὰς ἐκβάσεις τῶν πειραμάτων τούτων θέτομεν τώρα ἐνώπιον τοῦ ἀναγνώστου.

Ἀναφορά τις, ἐκδοθεῖσα ἐν Λονδίῳ τὸ 1827, δεικνύει ὅτι τεσσαράκοντα φρενολήπτοι, ἐντὸς τριῶν μηνῶν μετὰ τὴν πρώτην αὐτῶν παραφροσύνην ἐμβάντες εἰς Καταγωγίον τι ἐν Ἐσβοράκῳ συστημένον, ὑγίαναν ἅπαντες. Ἐκ δὲ τῶν εἰσαχθέντων μετὰ τρεῖς μῆνας καὶ ἐντὸς δώδεκα μηνῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρρώστιας, ἀνέλαβον 25 εἰς τοὺς 45· ἀλλ' ἐξ ἐκείνων, ὅσων ἡ ἀσθένεια ἦτα πολυχρονιωτέρα τῶν δύο ἐτῶν, μόνον 14 εἰς τοὺς 79 ἰάθησαν. Ἐπιμελής ἐξέτασις τῶν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην γενομένων ἰάσεων ἀπαδεικνύει, ὅτι ἐκ μὲν τῶν πρὸ πολλοῦ πασχόντων 14 ἢ 16 τοῖς ἑκατὸν ἀναλαμβάνουν· ἐκ δὲ τῶν πασχόντων ὀλιγώτερον ἐνδὸς ἔτους, ὑπὲρ τὸ ἡμισυ τοῦ ἀριθμοῦ σωφρονίζονται διὰ τῆς νέας θεραπευτικῆς μεθόδου τῶν φρενοκομεῶν.

Κατὰρχὰς τοῦ 1833 ἐτελειώθη μὲ φροντίδα καὶ δαπάνην τῆς κυβερνήσεως εὐρύχωρον φρενοκομεῖον εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς κωμόπολιν καλουμένην Worcester, 40 μίλια πρὸς δυσμὰς τῆς Βοστώνης· ἅπαντες δὲ οἱ φρενοβλαβεῖς, οἱ διεσκαρπισμένοι εἰς τὰς φυλακὰς καὶ τὰ ἐλεημονητικὰ τῆς Μασσακουσέττης* καταστήματα, μετεκομίσθησαν εἰς αὐτὸ ἐκ δια-

* Ἡ Μασσακουσέττη εἶναι μία ἐκ τῶν εἰκοσιῆς Πολιτειῶν ἢ Ἐπαρχιῶν, αἵτινες συνιστῶσι τὸ Ἀμερικανικὸν Ὁμόσπονδον Κράτος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Ἐκάστη δὲ τῶν Πολιτειῶν τού-

ταγῆς τοῦ κυβερνήτου, μετὰ πολλῶν ἄλλων, οἵτινες κατάκλειστοι ἢ ἐλεύθεροι διέμενον εἰσέτι μεταξύ τῶν ἰδίων φίλων καὶ συγγενῶν.

Εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ 1834, ὁ ἐπιστάτης, ἰατρὸς ἔξοχος, ἀνέφερεν ὅτι 53 τοῖς 100 ἐξ ὄλων τῶν εἰς τὸ φρενοκομεῖον ἐμβάντων εἶχον ἀναλάβειν τὰς φρένας τῶν. Εἶναι δὲ ἡ ἀναλογία αὕτη μεγαλητέρα τῆς εὐρισκομένης εἰς ὅμοια ἐν Εὐρώπῃ φρενοκομεῖα. Εἰς 13 φρενοκομεῖα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ἡ ἀναλογία ἦτο 35 τοῖς 100· εἰς 5 Γαλλικὰ, ἦτο 43 τοῖς ἑκατὸν, καὶ εἰς 4 Γερμανικὰ, 31 τοῖς ἑκατὸν. Ἐσχάτως μάλιστα εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν φρενοκομεῖον ἀπὸ 66 ἀσθενεῖς 54 ἐθεραπεύθησαν, καὶ 6 ἐβελτιώθησαν.

Εὐρέθη ὅμως καὶ εἰς τοῦτο καὶ εἰς ἄλλα ὅμοια φρενοκομεῖα, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ πεπαλαιωμένην φρενοβλάβειαν πάσχοντες καταντῶσιν ἀνίατοι· μ' ὄλον τοῦτο, ἡ εὐμενῆς καὶ φιλάνθρωπος περιποίησις ἡμερόνῃ πάντοτε καὶ βελτιώνει τὸν χαρακτῆρα καὶ τοῦ θηριωδιστάτου μανιακοῦ, ἂν καὶ δὲν ἰσχυρῆ τέλεια νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομάδων, ὡς ἐπιτοπλεῖστον, παρέρχονται οἱ μανιώδεις παροξυσμοί, εἰς τὴν ἰατρικὴν περίθαλψιν ὑποχωροῦντες, καὶ τότε ὁ ταλαίπωρος μανιακὸς, ἀβλαβῆς γενόμενος, ἀφίεται εἰς τὴν ἡσυχον ἀπόλασιν τῆς ἐλευθερίας του.

Παρατηρεῖται γενικῶς, ὅτι ἀπὸ τὰς νοητικὰς δυνάμεις τῶν φρενολήπτων τινὲς μένουσι κατὰ μέγα μέρος ἀβλαβεῖς. Σχεδὸν πάντοτε ὑπάρχουσι ἰποθέσεις τινὲς, περὶ ὧν συνδιαλέγονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὀρθῶς καὶ εὐχαρίστως. Εἶναι δὲ τὰ μέγιστα ἐπωφελεῖς ν' ἀποσπᾶται ἡ προσοχὴ τῶν ἀπὸ τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ὅσα διετάραζαν τὸ λογικὸν αὐτῶν, καὶ νὰ διευθύνεται εἰς ἄλλα. Ὅχι ὀλιγώτερον κρίνεται ἀναγκαῖον νὰ ἐμπνέωσιν αἰδοῦς αἰσθήματα εἰς τοὺς μανιακοὺς, καὶ κατὰ πάντα τρόπον νὰ τοὺς ὀδηγῶσιν εἰς τὸ νὰ σέβωνται αὐτοὶ ἑαυτοῦς.

Πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1837 ὁ ἐπιστάτης τοῦ προειρημένου ἐν Ἀμερικῇ φρενοκομεῖου ἐξέδωκεν ἄλλην ἀναφορὰν, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περὶ τοὺς 80 τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν ἐσχάτως εἰσελθόντων εἶχον ἰατρευθῆν. Συνάγεται δὲ καὶ ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς, ὅσοι ἐμβῆκαν εἰς τὸ φρενοκομεῖον τοῦτο, 337 ἦσαν ἄγαμοι, καὶ μόνον 173 ἔγγαμοι· 283 ἐκ τούτων οὐδέποτε εἶχον νυμφευθῆν, 30 ἦσαν χῆραι, καὶ 24 χηρεύοντες. Καταρχὰς ὅτε ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον, εἶπεν, “Ὁ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον.”

Περὶ δὲ τῶν διαφορῶν τοῦ ἀνθρώπου ἡλικιωῶν, εὐρέθη ὅτι περισσότερον κυριεῖται ἡ φρενοληψία τοὺς μεταξὺ 20 καὶ 30 ἐτῶν, καὶ ἐπομένως τοὺς μεταξὺ 30 καὶ 40, ὀλιγώτερον δὲ τοὺς κάτω τῶν 20. Τοῦτο ἀληθεύει καὶ περὶ τῶν δύο ἐξίσου φύλων. Εἰς ἐν ὅμως ἀπὸ τὰ τῆς

Γαλλίας μεγάλη φρενοκομεῖα παριστάνεται διαφορετικῇ ἐκβασί. Ἐκεῖ φαίνεται ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες προσβάλλονται συχνότερα μεταξὺ 20 καὶ 30 ἐτῶν, αἱ δὲ γυναῖκες μεταξὺ 30 καὶ 40.

Ἀπὸ 70 πάσχοντας εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν φρενοκομεῖον, τὴν ἡλικίαν τεσσαρακονταετῆς ἕως πενηκονταετῆς, 50 ἀνέλαβον· ἀπὸ 47, πενηκονταετῆς ἕως ἐξηκονταετῆς, 26 ἀνέλαβον· 9 δὲ, ἐξηκονταετῆς ἕως ἐξηκονταπενταετῆς, ἀνέλαβον ἅπαντες· ἐνῶ ἀπὸ 72, εἰκοσαετῆς ἕως εἰκοσιπενταετῆς, μόνον 27 ἀνέλαβον.

Πολλοὶ συγγραφεῖς ἀρχήτερα ὑπέθετον ὄλον τὸ ἐναντίον ἀφ' ὅ,τι ἡ πείρα μᾶς ἀπέδειξεν ἀληθῆς, ἐφρόνου δηλ. ὅτι πλέον δυσίατος εἶναι ἡ μανία εἰς τοὺς γέροντας παρ' εἰς τοὺς νέους. Γίνεται δὲ βαρύτερον εἰς τοὺς νέους τὸ πάθος τοῦτο ἴσως διότι προέρχεται ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τῶν ἡδονῶν, ἧτις πολλάκις παράγει τὴν πλέον πεισματώδη καὶ ἀνίατον φρενοληψίαν. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα τῶν νέων εἶναι τρυφερώτερα καὶ πλέον εὐαίσθητα παρὰ τὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ διὰ τοῦτο ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ ἐπιφέρῃ μανίαν ἢ ἀσέλγεια εἶναι μέγιστος πρὸς αὐτοὺς. Τὰ ὑπομνήματα τῶν φρενοκομείων φωνάζουσι μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, Φεῦγε τὰς νεωτερικὰς ἐπιθυμίας.

Εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης τετραετίας ἀφοῦ ἠνοιχθῆ τὸ Ἀμερικανικὸν φρενοκομεῖον, εὐρέθη ὅτι ἀπὸ 161 εἰσαχθέντας ἐντὸς τοῦ πρώτου ἔτους τῆς φρενοληψίας τῶν 143 ἀνέλαβον· 10 ἐκ τῶν μὴ ἀναλαβόντων ἀπέθανον, καὶ 6 ἐπάρθησαν ἀπὸ τὸ φρενοκομεῖον πρὶν γένῃ ἀρκητὴ δοκιμασία. Ἐκ τούτου μανθάνομεν πόσον εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιχειρῶμεν τὴν ἴασιν τῶν φρενολήπτων ὅσον τὸ δυνατόν ἀρχήτερα.

Πολλὰ περίεργα καὶ διδακτικὰ μᾶς γνωστοποιῶσι τὰ ὑπομνήματα τοῦ φρενοκομείου τούτου περὶ τῶν μανιακῶν καὶ τῶν διαφορῶν αἰτίων τῆς μανίας. Ἡ μανία 110 ὑποκειμένων προῆλθεν ἀπὸ ἀκρατείας· ἐκ τούτων δὲ 93 ἦσαν ἄνδρες, καὶ 17 γυναῖκες. Οἱ ἀπὸ οἰκιακὰς θλίψεις παραφρονήσαντες ἦσαν 115, 65 γυναῖκες, καὶ 50 ἄνδρες. Ἀπὸ 86, οἵτινες ἐκ διαφορῶν ἀσθενειῶν ἔχασαν τὰς φρένας, 63 ἦσαν γυναῖκες, καὶ 23 ἄνδρες. Ἀπὸ 41, οἵτινες ἀπὸ θρησκευτικῆς αἰτίας ἢ θρησκευτικὰς ἐντυπώσεις κατήντησαν εἰς μανίαν, 26 ἦσαν ἄνδρες καὶ 15 γυναῖκες.

Εἰς τὸ φρενοκομεῖον τοῦτο ἀπὸ μὲν τοὺς ἐξ ἀκρατείας μανιακοὺς ἀνέλαβον περὶ τοὺς 50 τοῖς 100· ἀπὸ τοὺς ὅσοι ἔχασαν τὰς φρένας ἐξ οἰκιακῶν θλίψεων 53 τοῖς 100· ἀπὸ τοὺς κατὰ συνέπειαν διαφορῶν ἀσθενειῶν 72 τοῖς 100· ἀπὸ δὲ τοὺς ἐκ θρησκευτικῶν αἰτιῶν μανιακοὺς, 50 τοῖς 100. Ἄλλ' ἀπ' ἐκείνους, ὅσων ἐσάλυσε τὰς φρένας ἡ αἰσχροὶ καὶ ὀλεθρία κατάχρησις τῶν ἡδονῶν, 7 μόνον τοῖς 100 ἀνέλαβαν. Τρανωτάτη νοουθεσία τοῦτο εἰς τὴν νεολαίαν.

Καθ' ὅσον εἶναι γνωστὸν, μόλις ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν ὅσοι ἐξῆλθον τοῦ φρενοκομείου ἰατρευμένοι ὑπετροπίασαν, (ἐξανεκύλισαν)· καὶ ἄλλοι δὲ, ὡς βελτιωμένοι· ἀπολυ-

των διοικεῖται αὐτονόμως καὶ ἀνεξαρτήτως ὡς πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς, μολονσίτι ἅπασαι ὑπόκεινται ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις εἰς τὴν ἐν Οὐασινγκτονίᾳ γενικωτέραν κυβέρνησιν. Ἰδὲ Ἀποθήκης Τόμ. Δ'. Σελ. ε.

θέντες, ἐξηκολούθησαν νὰ καλητερεύωσιν, ἕως τοῦ διόλου ἀνέλαβον. Τόσον θαυμασίως ἐπέτυχε τὸ κατάστημα τοῦτο, ὥστε καὶ ἄλλα ὅμοια ἤρχισαν νὰ συσταίνωνται ἀλλαγῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἰς τὰ ὁποῖα μετὰ θάρρους ἐλπίζεται ὅτι θέλουσι εὐρεῖν περίθαλψιν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἅπαντες οἱ ἀπὸ τὸ δεινὸν τοῦτο πάθος κυριευμένοι.

Πρώτιστα χαρακτηριστικὰ τῆς νέας ταύτης μεθόδου τοῦ περιποιεῖσθαι τοὺς φρενολήπτους εἶναι τὰ ἐπόμενα.

1. Ποτὲ δὲν ἐπιβάλλουν εἰς αὐτοὺς κάμμιν πωινῆν, οὐδὲ τοὺς ὀμιλοῦσι τραχέως ἢ ὑβριστικῶς· ἀλλὰ πάντοτε τοὺς περιποιοῦνται μετὰ πραότητος καὶ εὐμενείας.

2. Ποτὲ δὲν ἀπατῶσιν αὐτοὺς εἰς ὀτιδήποτε· σκοπὸν μάλιστα κορυφαῖον ἔχουν οἱ αὐτοὺς ἐπιμελούμενοι νὰ ἐφεκλύσωσι τὴν τελείαν ἐμπιστοσύνην των· πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τούτου, ἀνάγκη μεγάλη ποτὲ νὰ μὴ τοὺς ἀπατῶσι· διότι, ὡς οἱ σώφρονες, οὕτω καὶ ὁ παράφρων, ἀπαξ ἀπατηθεὶς, χάνει πᾶσαν εἰς τὸν ἀπατήσαντα ἐμπιστοσύνην, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ἀπατήσας χάνει ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης πᾶσαν τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροήν του.

3. Πρὸς τοὺς πάσχοντας ἐκείνους, ὅσοι δὲν εἶναι θορυβῶδεις καὶ βίαιοι, εὐρέθη ἐπωφελεστάτη ἡ ψαλμωδία, ἡ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ἀνάγνωσις, καὶ ἡ ἀκρόασις παρακλήσεων καὶ διδασχῶν· καθότι ταῦτα πάντα, ὡς εἶναι γνωστὸν, μὲγάλως κατευνάζουσι τὸ τεταραγμένον πνεῦμα. Πρὶν ὅμως δοθῆ τὸ ἐλεύθερον εἰς αὐτοὺς νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀπαιτεῖται νὰ ὑποσχεθῶσιν ὅτι θέλουσι διάγειν μὲ τάξιν καὶ κοσμιότητα. Τοῦτο δὲ εἶναι εἰς αὐτοὺς κάποια παρακίνησις νὰ χαλινώσῃ τὰ αἰσθηματά των· καὶ ἂν ὁ μανιακὸς ἀπαξ κατορθώσῃ τοῦτο, ἂν δηλαδὴ ἐπιτύχῃ μίαν ὥραν νὰ χαλινώσῃ ἑαυτὸν, θέλει μετ' ὀλίγων πράξειν τὸ αὐτὸ καὶ ὀλόκληρον ἡμέραν, καὶ ὀλόκληρον ἐβδομάδα, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ἕως τοῦ λογικὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν τόπον του.

Τὰ ἐπόμενα λαμβάνομεν ἀπὸ τὴν ἐσχάτην ἀναφορὰν τοῦ ἐπιστατοῦντος τοῦ Ἀμερικανικοῦ φρενοκομεῖον ἱατροῦ, Woodward ὀνομαζομένου·—

“Ἀπὸ τοὺς χιλίους τριάκοντα τέσσαρας φρενολήπτους, οἵτινες ἐμβῆκαν εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο ἀφοῦ πρῶτον ἀνηγέρθη, οὔτε εἴκοσι δὲν εἶναι οἱ μὴ συμφεγόντες μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν πλειότερον ἢ ὀλιγώτερον καιροῦ διάστημα· ἐκ τούτων δὲ τῶν εἴκοσι ὑπὲρ τὰ τρία τέταρτα εἰς τόσῃν ἀδυναμίαν εὐρίσκοντο ὅτε ἤλθον, ὥστε δὲν ἠμποροῦν νὰ κινήσωσι, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανον. Καθ' ἣν στιγμὴν γράφω ταῦτα, δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς ἐντὸς τοῦ φρενοκομεῖου, ὅστις νὰ μὴ συντρώγῃ μετ' ἄλλων, περόνην καὶ μάχαιραν μεταχειριζόμενος. Ποτὲ δὲ κάμμία βλάβη δὲν προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀδειαν τοῦ νὰ κρατῶσι τοιαῦτα ὄργανα. Τὸ νὰ τρώγῃ τις ἐν μοναξίᾳ ἀπὸ κασσιτέρινον ἢ ξύλινον πινάκιον μὲ τοὺς δακτύλους ἢ μὲ μόνον κουτάλιον διαφέρει τοσοῦτον ἀπὸ τὸ νὰ καθίξῃ εἰς κομψῶς

ἐστρωμένην τράπεζαν, καὶ νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφήν ἀπὸ ὠραῖα πινάκια μὲ μάχαιραν καὶ περόνιον, ὅσον διαφέρει ὁ ἄγριος ἀπὸ τὸν πολιτισμένον, καὶ τὸ κτῆνος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον.

“Τίποτε δὲν συντείνει τοσοῦτον εἰς τὸ νὰ χαλινώσῃ τοὺς μανιακοὺς, καὶ νὰ τοὺς ἐμπνέῃ σέβας πρὸς ἑαυτοὺς, ὅσον αὕτη ἢ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐλευθερία καὶ ἡ πεποίθησις τὴν ὁποῖαν αἰσθάνονται ὅτι θέτουσι εἰς αὐτοὺς οἱ φύλακές των. Τὸ αὐτὸ ἀληθεύει περὶ ἐνδυμάτων καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὐτοὺς περιποιοῦνται. Ἄν ὁ φρενολήπτος ἦναι καθαρῶς καὶ ἀναπαυτικῶς ἐνδεδυμένος, ὡς ἄλλοι τοὺς ὁποίους βλέπει, αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι αὐτῶν κατώτερος, σέβεται ἑαυτὸν ὡς ἐκεῖνοι φαίνεται ὅτι τὸν σέβονται, καὶ προσέχει νὰ μὴ κάμῃ τίποτε δι' οὗ νὰ ἐκπέσῃ τοῦ βαθμοῦ του. Ἄν τὰ φορέματά του ἦναι ἐσχισμένα ἢ λερωμένα, τὰ κατασχίζει ἢ τὰ λερώνει ἔτι μᾶλλον· ἂν δὲ ἦναι καθάρια καὶ εὐμορφα, τὰ διατηρεῖ μετ' ἐπιμελείας, καὶ μάλιστα ἐπαίρεται δι' αὐτά.

“Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν πάσχων τις ἐφέρθη εἰς τὸ φρενοκομεῖον, ὅστις εἶχε περάσειν τρία ἔτη κατάκλειστος εἰς κλωβίον, χωρὶς ποτὲ νὰ πιάσῃ περόνιον ἢ μαχαίριον καθ' ὅλον αὐτὸ τοῦ καιροῦ τὸ διάστημα, καὶ χωρὶς νὰ θερμανθῆ ἀπὸ πῦρ δύο χειμῶνας. Ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ἐφέρθη ἔδειξεν ἐπαινετὴν φιλανθρωπίαν ὡς πρὸς τὸν ἄθλιον μανιακὸν, καὶ, ‘Μετ' ὀλίγους μῆνας,’ μὲ εἶπεν, ‘ἐλπίζω νὰ διάγῃ εὐσχημόνως, καὶ νὰ τρώγῃ μὲ περόνιον καὶ μαχαίριον· ἀλλ' ἐνῷ ἀκομῆ συνδιελεγόμεθα περὶ τούτων, ὁ πάσχων ἐκάθισεν ἡσύχως εἰς τὴν τράπεζαν, κ' εἰδείπνησε μὲ περόνιον καὶ μαχαίριον! Τὴν δευτέραν Κυριακὴν μετὰ τὴν εἰσοδὸν του ὑπῆγεν εὐτάκτως εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἶπε πρὸς ἅπαντας ὅτι κάλλιστα εἶχεν.

“Ὁ παράφρων, ὅταν ἀμελῆται, ὅταν δὲν λαμβάνῃ κάμμιν ἀκρόασις, ὅταν θεωρῆται ὡς κατώτερος ἀπὸ τοὺς αὐτὸν συναναστρεφόμενους, εὐρίσκεται πάντοτε εἰς ἐρεθισμόν καὶ ἀνησυχίαν, καὶ τέλος ἐξαγριούται. Ὅταν, ἀπ' ἐναντίας, τὸν περιποιώμεθα μὲ φιλοφροσύνην καὶ εὐγένειαν, ὅταν ἐρωτῶμεν αὐτὸν περὶ τῆς ὑγείας του, καὶ ὑπομονητικῶς ἀκούωμεν ὅσα ἔχει νὰ μᾶς εἴπῃ, διεγείρομεν ἐντὸς αὐτοῦ πνεῦμα πραότητος καὶ ἀγάπης, ἐμποροῦμεν νὰ τὸν διοικῶμεν χωρὶς αὐστηρότητα, καὶ νὰ ἐλκῶμεν τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ὑπόληψίν του.

“Ἄν ὑπάρχῃ μυστικόν τι εἰς τὴν διοίκησιν τῶν φρενολήπτων, εἶναι τοῦτο· σέβου αὐτοὺς, καὶ θέλουσι σέβασθαι αὐτοὺς μεταχειρίζου αὐτοὺς ὡς λογικά ὄντα, καὶ θέλουσι καταβάλλειν πᾶσαν ἐπιμέλειαν διὰ νὰ σὲ δείξωσιν ὅτι εἶναι τοιοῦτοι· δὸς αὐτοὺς βαθμὸν τινα ἐμπιστοσύνης, καὶ θέλουσι προσπαθεῖν νὰ φανῶσιν ἄξιοι αὐτῆς, πολλὰ δὲ σπανίως θέλουσι τὴν καταχρᾶσθαι.”

Ἡ γὰρ παράκαιρος ἡδονὴ τίκει βλάβην.
Ὡς πολλὰ διὰ τὰς ἡδονὰς λυπούμεθα.